

)(2^r

EXIMIAE
 SPEI PRÆCLARÆ=
 QVE INDOLIS ADOLES=
 centibus Michaeli Petri Lemmerman=
 ni cuius Zizenfis filio & Christopho=
 ro, Bartholomei Georgij Quæ=
 ftoris in Draiffig
 filio, S. D.

STEPHANVS RICCIVS.
 IN uniuersa re=
 rum contemplati=
 one uix ullum na=
 tura admirabilius
 spectaculum pre=
 bet, quàm quod
 ex apum ingenijs,
 ftudijs, & moribus elucet. Nam in
 reliquis, animatarum rerum corpo=
 ribus, aut ipsa magnitudinis digni=
 tas, aut opificij fstructura, aut formæ
 deniq̃ gratia moderatur, ac quon=
 dam modo minuit contemplantium
 admirationem. In his arcanæ subti=
 litatis corpusculis quanto minus
 decoris, uirium, ac dignitatis est,
)(2 tanto

)(2^v

PRÆFATIO.

tanto maior excitatur admiratio in animis non oſcitanter aut ludibunde naturæ uim ac facultatem confiderantibus. Etenim conferenti hæc minuta animalcula cum leonibus, urſis, equis, cum uideantur naturæ ocioſæ quali $\omega\epsilon\rho\psi\mu\mu\alpha\tau\alpha$ quædam effe, unde nec cum reliquis animaribus commune nomen habent, ſed ab imperfectis & incifis corpufculis infecta uocantur: Nonnè ſubeat uehementiffima admiratio, quibus in latebris tam exigui corpufculi tanta uis ingenij, tanta induſtriæ facilitas lateat?

Omitto ea, de quibus phyfici diſputant, unde ſpirandi fit facultas, unde uocis ſonus, cum pulmone careant, unde uitalis agilitatis ratio, cum cor non habeant. Hæc relinquo ocioſis ſub platano excutienda. Ac certe illa, ut maxima, ita etiam in primis illuſtria ſunt, quæ ineffe eis experientia docuit, qua ui ac forma infint, nullum humanum ingenium

)(3^r

PRÆFATIO.

genium unquam peruestigando explicauit uel cognouit, nimirum, fen-
suum, iudicij, prudentiæ, iusticiæ,
temperantiæ, disciplinæ, pietatis
manifesta uestigia, quæ omnia no-
ster Poëta ut magnifice, ita recte &
grauiter appellat leuium rerum ad-
miranda spectacula. Hæc ita effe-
citra negocium animaduertet is, qui
illarum studia atquæ opera diligen-
tius animo & cogitatione comple-
xus fuerit.

Nam si politiam illarum peni-
tus inspexeris, mirabilem profecto
naturæ lufum contemplaberis, si lu-
sus est dicendus iucundiffimus ordo
ob oculos ponens pulcherrimam
florentissimi Imperij similitudinem,
qua nec Idea Platoniciæ politiæ aut
pulchrior est aut iucundior. Dicas
suam esse illis ciuitatem, regnum,
mundum. Quemadmodum enim
coloniæ, cum sedes politiæ querunt,
primû de loco discipiunt, mox ædi-
ficia extruunt, ac deniqû iura, ma-

)(3 gis

)(3^v

PRÆFATIO.

gistratumquē legunt, fanctumquē fena=
tum, sic & apes communi quodam
confenfu, & fingulari prudentia fue
politie idoneas fedes legere no=
runt, quas ubi tenuere prima do=
mos ordine atquē officinas extruunt,
tanquam oppidorum tecta, aut mi=
litum castra imitantes, ut nullus i=
mitari Dedalus poffet. Mox iacto
fundamento nouæ patrie formam
ac ftatum Reipub. inftituunt, dif=
ciplinam ftabiliunt, officia diftribu=
unt, tanquam pulcherrimæ urbis
primordia fancientes. Eftimare in=
tellectum & iudicium ex operum
ftucturis licet, fi quidem regi pri=
mo aulam componunt, unde luceat
in reliquam ciuitatem maiestas &
autoritas imperij. Deinde cellas fi=
bi tanquam ciuium domos ædifi=
cant regionibus diftinctas, ac forma
mathematica fex angulis operofè
fabricatas, quæ uel Archimedis in=
genium ftupore exercean.

Porrò

)(4^r

PRÆFATIO.

Porrò femper iudicarunt fa=
 pientes & ipfa innumeris exem=
 plis mortales experientia docuit,
 cum ftatum Reipub. effe optimum,
 qui ab uno, atqû eo quidem legitimo
 principe (ut Ifocrates dixit) ἀπο του
 νομίμου αρχοντος, gubernetur, qui pu=
 blica non aliter curet ac propria, om=
 niaqû moderetur æquabili harmo=
 nia fibi obtemperantia, qualẽ extra
 dubium & Homerus hoc uerficulo
 pingit Iliad. Β ουκ αγαθόν ωολυ κοιρα=
 νικ εις κοιρανοσ εστω. Hoc iudicium eti=
 am apib. sagax natura infeuit. Nam,
 ut compertum eft, fine magiftratu
 eas uiucre non polfe, fed erep=
 to rege aut ingenti dolore conta=
 befcerere, aut confeltim ad alios
 fugere, Ita natura amant & ue=
 nerantur μοναρχιαν, Reges plures
 ferre nequeunt, & fi quando plu=
 res eis uel cafus uel natura ob=
 tulit, reliquos ueluti κιβδγλογο uel
)(4 in=

)(4^v

PRÆFATIO.

in uitæ trucidant, unum tanquam
 γύμσιον agnoscunt, retinent, colunt.
 Huic uero curæ esse regiã επιστασια
 μας ώροχμν, studiofa obseruatione co=
 gnitum est. Quia & opera eum mel=
 lificantium circum ire, & blandiri
 operantibus adhortanti similem cu=
 riosi spectatores animaduenterunt.
 Iam cum in omni bene consti=
 tuta Repub. triplici ordine con=
 stet florentis Imperij harmonia, quo=
 rum PRIMVS est επιστατικός, qui
 principem & reliqua gubernatio=
 nis membra, quæ à principis nutu=
 pendent, complectitur, ut sunt præ=
 tores, præfecti, consules. SECVN=
 DVS est βουλευτικός ordo, qui eos,
 qui ab intimis consilijs sunt principi
 comprehendit, ut senatores, sacer=
 dotes, uates. TERTIVS autem est
 βανανσοσ. h. e. mechanicus, qui pro=
 miscuam ciuium multitudinem con=
 tinet, qui & suos certos habet ordi=
 nes & classes ad communem utilita=
 te

)(5^r

PRÆFATIO.

te hos ipfos ordines diligens politiæ apum contemplator ita ob oculos profitos uidebit, ut neget ullum Platonem uel doctius uel præclarius de ijs commentari potuiffe. Habet enim Rex non modo fuos fatellites. lictoresq̃ affidue (ut Plinius inquit) cultodientes autoritatem, fed etiam fenioribus populi ita ftipatur, ut manifeftè appareat difcimen & difciplinam ordinum & ætatum feruari, effe, qui præfint, qui confulant, qui obediant diftributis Geometrica proportione dignitatibus & officijs, ut fenes intus principii familiares operentur, adolefcenciores foris quæ ad opera neceffaria funt conficta fubminiftrant, alia flores cumulantes, alia aquam fuppeditantes.

Quin & publtei miniftri funt confituti excubitores, fpeculatores, tubicines, qui aut intus operantibus reliquis in ftatione, ante portas excubias agant, & cum reliquis

)(5 alue=

)(5^v

PRÆFATIO.

alveorum pestes, tum ignaum fu-
 cos pecus à præsepibus arcent, aut
 confumptis in proximo floribus ad
 ulteriora pabula speculatum emit-
 tuntur, aut circum uolitantes, tan-
 quam tuba, signa dant uel matuti-
 næ inchoationis operum, uel no-
 cturnæ quietis. Atquæ hæc est for-
 ma politiæ, quam apibus & com-
 muni consensu, studioquæ constanter.
 & officiorum ratione & diligentia
 præclare, non minus seruari & sub-
 inde ornari, quàm suam ulli regi ac
 populo inter homines gubernan-
 di ac obtemperandi rationem ex-
 perientia demonstrat.

Quod si cuiquam hæc à commu-
 nifensu aliena esse uideantur, is, u-
 bi penitus omnem rationem uitæ,
 officij, laboris in hisce mellifican-
 tium animalculorum ordinibus per-
 spexerit, libere secum reputet, ex
 qua ciuili Repub. elucere magis il-
 lustrem & ingenij & iudicij & pru-
 dentiaë imaginem animaduerte-
 rit, profecto sic res habet, Quem=

)(6^r

PRÆFATIO.

admodum sol rimas etiam angustifimam suo lumine penetret, transmissaque copiam lucis effusorem addit ac spargit, Ita natura gaudet in hisce minimis ac subtilissimis corporculis sæpe tota vires suas diffuse ostentare.

Quemadmodum autem Heros ille Troianus, cum arma sibi diuinitus missa accepisset, intuens Clypeum non enarrabile textum, ac contemplans depictam rerum futurarum feriem, expleri nequit, atque oculos per singula uoluit, Miratur, rerumque ignarus imagine gaudet, Ita dum mens humana has uirtutum lides, quas commemorauimus, ex apum industria quasi emicantes propius confiderat, et si impedita sua caligine, tantarum rerum causas inuestigare non potest, gaudet tamē frui pulcherrimæ uel ignotæ rei spectaculo, & quo intētius cogitat, eò plura digna admiratione deprehēdit, quorum confideratio sensus suauiter afficit, & animos mirabiliter demulcet.

Per=

)(6^v

PRÆFATIO.

Pergam & de reliquarum uir-
 tutum simulachris, quarum mentio=
 nem feci, cogitationem fuscipere, ac
 uidebimus in hac apum gloriofa
 Repub. frugalitatis ac temperantie,
 tum iufticiæ ac pietatis infignes i=
 magines propofitas effe. Nemo a=
 deo rudis ac ferus eft, qui liquid iu=
 fte, fi pie, fi moderate ab aliquo ge=
 ftum effe cognorit, non telte con=
 fcientia id ipfum potius laudi du=
 cendum, quàm uitio dandum effe
 exiftimet. Sed quanta eft eorum in=
 ter mortales paucitas, quorum e=
 gregie ac præclare facta præ cete=
 ris admirationẽ mereantur? Quàm
 funt rari, qui uel una uirtute inuio=
 late ac perpetuo excellant? Sumus
 enim ita affecti, ut laudare fciamus
 potius, cum laude facta, quàm lau=
 danda facere. At ingenuus apum
 populus pari induftria in pulcher=
 rimo opere uerfantur, pari ftudio in
 commune laborant, pari labore u=
 niuerfæ focietati inferuiunt, deni=
 quò uno

)(7^r

PRÆFATIO.

quò uno quasi eodemquò consensu ad gloriam atquò laudem contendunt sui conferuantes, alieni non appetentes.

Eft autem iusticiæ preclara species, suam partem ornare, alienam non affectare, ut ille Aegyptiorum Rex disputat aduersus legatos Cambyfis apud Herodotum lib. 3. Fertur Solonis dictum, eam ciuitatem optime habitari, in qua mos fuerit, bonos honore affici, malos uero pœnis. Fertur & Ifocratis dictum, In repub. iniquissimum esse, bonos & malos in eadem reputatione esse. At apes nec ignauos nec malignos in Repub. tolerant, sed magna feritate constantes focios in officio retinent. Latrocinia uero & iniustas rapinas acerbe puniunt, clementia tamen initio erga defidiosos utuntur castigantes intermissionem officij. (Id enim Plinius affirmat) Quos ubi cessare legnius animaduertunt, mox etiam morte puniunt

)(7^v

PRÆFATIO

niunt, ueluti certo statuentes, uoluntarium ocium minimo interuallo distare ab aperta malitia, ut Euripides significat, ἀργος ωολίτμος κεινοσ ωσ κακοσύγα ανηρ.

Pari exemplo animaduertunt & in tranquillitatis perturbatores ac ciues feditiosos, quos ut pestes ex societate eijciunt, Hostes uero ac prædones, ut araneos, papiliones, fucos, mures à patriæ finibus strenuè arcent, ac læpè magni triumphis specie profligatos ad occisionem usquè prosequuntur. Deniquè in communi uictu mira frugalitate utuntur, habentquè & confectores ciborum & dispensatores, ne bonis publicis quisque iniuste decedat, neue nimia copia diffluens luxuria ignauiam afferat populo, non secus ac Hannibalis exercitum ignuum ac pristinæ uirtutis immemorem capuana affluentia reddidit. Magnum uiaticum esse in Repub.

Plu=

)(8^r

PRÆFATIO.

Plutarchus (in comparatione Ari= ftidis & Catonis) putat non diui= tias quidem, sed αυτορκεια, quæ cum locum non relinquat luxuriosis ap= paratibus, nullius uoluptatis causa officia intermittit.

Grauitè hæc Plutarchus & uere, sed mira res est hanc ipsam uir= tutem in apibus non obscure conspi= ci. Etenim, ut hystoriæ commendant multorum frugalitatem ac tempe= rantiam, qui Reipub. citra pleone= xiam inferuierunt, nullam ad res priuatas accelsionem affectan= tes, sic & huic generoso populo dicas suos esse Ariftides, Epami= nondas, Curios, Fabricios, qui sua forte contenti publici boni ampli= ficandi atqû cumulandi causa, nul= lius cupiditatis gratia suum of= ficium faciant & tueantur. De= nique dicas tum ordinum & of= fficiorum, tum commertiorum æ= qualitate, inter apiculas retineri
ac

)(8^v

PRÆFATIO.

ac couferuari decus regni non abli=
mili profecto illi, quam Plato in om=
ni florenti Repub. exigit, cau=
famq̄ effe ac quali matrem amicitie
& concordie affirmat.

Quod fi & hæc maiora tibi &
ampliora uidentur, quam quæ in
exiguo adeo, & uili naturæ fimula=
chro, fenfu comprehendi poffunt,
iuuet quefo paulisper in ijs officijs
atq̄ operibus apicularum cogitati=
onem ponere, quæ non obfcuram
imaginem pietatis præfe ferunt. Ac
nifi animus, nifi experientia, nifi
fcriptorum fides fefellerit, ex hac
contemplatione affirmabis illuftria
te figna atq̄ ueftigia pietatis magis
cognofcere, quam ex uninerfa pi=
ctura Maroniana eius quidem prin=
cipis, qui fati magnifice inquit, fum
pius Aeneas fama fuper æthera no=
tus. Aegrotas certe ante fores aluei
in teporem folis collocant reli=
quæ, quæ profperiore ualetudine
utuntur, adhibitis miniftis, que eis
cibum

A1^r

PRÆFATIO.

cibum præstant. Nihil hic in medium adfero, cuius mihi autoritas non satis confidet tum experientia, tum scriptorum dignitate. Itaque eorum uerbis libenter utar, qui hæc in literas memoriæ causa retulerunt. Victas morbo ac uita functas ex latibus tanquam ex grabatulis profecerunt, luctu profecerunt ac funerantium more exequias comitantur. Erga regem uero quæ pietatis indicia, quæ obedientiæ signa animaduersa sunt ab huius rei indagatoribus, ut sunt admiratione plane digna, ita penes fidem eorum auctoritate. Sic enim Plinius recitat, lib. 31. cap. 17. Mira plebei circa eum regem)obedientia: Cum procedit, una est (plebs) totum examen circa eum conglobatur, cingit, protegit, cerni non patitur. Se quæquæ proximam illi cupit esse. & in officio conspicui gaudet fessum humeris subleuant, ualidius fatigatum ex toto portant.

A tant.

A1^v

PRÆFATIO.

tant. Vbicunq̄ ille confedit, ibi cun-
ctarum castra sunt. Duce præhen-
so, totum tenetur agmen. Quis pe-
ricles aut Demofthenes magnifi-
centius uim uirtutis oratione pote-
rat describere, quàm hæc ipsa sua-
uissima ac dulcissima apum imago,
pietatis simulachrũ exprimit? Quem
non mirifice capit, atq̄ incendit a-
mica illa ac pia appellatio lib. 2.

Æneid.

Ergo age chare Pater ceruici imponere
nostræ,

Ipsæ subibo humeris, nec me labor iste gra-
uabit,

Quo res cunq̄ cadent, unum & commune
periculum,

Vna falus ambobus erit, &c.

Sed tamen, qui hæc effari intro-
ducitur, hominis & principis qui-
dem ratione & prudentia excellen-
tis personam gerit. Elucere uero ex
abiectissimi animalculi operibus a-
deo insignem pietatis imaginem
nonne

A2^r

PRÆFATIO.

nonne in primis & confideratione
& admiratione, addo ftupore etiam,
dignum effe uideatur? Sed ne pi=
geat & reliqua audire quæ à Plinio
lib. 11. cap. 18. adduntur procul du=
bio pari perueftigatione & diligen=
tia cognita. Rege (inquit) à pefte
confumpto, mœret plebs ignauo do=
lore, Non cibos conuehunt, non
procedunt, trifti tantum murmure
glomerantur circa corpus eius. Sub=
trahitur itaqû deducta multitudine,
alias fpectantes exanimem, luctum
non minuunt. Tunc quoqû ni sub=
ueniatur, fame moriuntur. Hilari=
tate igitur & nitore fanitas æftima=
tur.

Defitueret me huius diurnæ
lucis ufura, priufquam omnia, qui
contemplanti hanc generofam &
diuinam befticlam in cogitationem
ueniunt, comprehendere oratione
poffem. Mille enim funt uirtutum
notæ aliæ, qui breuitatis caufa o=
mit=

A2^v

PRÆFATIO.

mittuntur. Nam quod solitariæ non possint uiuere, quod certissimum est. Moriuntur enim singulæ ab examine uel casu repulsi, uel reiectæ errore, etiam si in paucis sint. Id uero iudicio est amare eas naturæ instinctu societatem, ac conditas esse ad uinculum communis operæ & laboris, ut exemplo sint hominibus. Quod in expeditione, dum sæpe pernoctare casus cogit, noctu supinæ excubant, ut alas à rore protegant, id prouidentiae argumentum est, quod aduersus frigoris & caloris uehementiam intus cellas incrustatione illinant, id præ se fert typum non uulgaris prudentiæ. Denique explicare minimi huius animælis maximam uim, amplissimum mysterium, incomparabile miraculum, aut omnino non est hominis, aut eius tantum, cui infanti ipsæ aures in ore felsitarint, ac suauitatem prædulcis eloquij mellificando potulerunt.

Cum

A3^r

PRÆFATIO.

Cum igitur, quæ de ingenio & natura apicularum confiderari potest, sint ueluti picturæ, qui nos ad uirtutem inuitent & dehortentur â uicijs hæc pars administrationis rusticæ maxime digna est, quæ ab omnibus studiosis bonarum literarum, cognoscatur. Digni etiam uerfus sunt Vergilij, ut memoriæ mandentur. Quia suppeditant ornamenta in omni sermone, qui de officio instituitur. Accedit huc, quod apiculæ mularum uolucres apud ueteres scriptores nominantur ab eo (ut coniectura est) quod delectentur harmonia & numero. Proinde placuit & posteriores duos libros Georgicorum uernacula lingua interpretari, eosquæ uestro nomini, charissimi adolescentes, nuncupare, partim quod confideratio ipsa apicularum plurimum habeat delectationis & fructus, partim ut uos in uirgendis studijs exemplo apum ad fidelitatem incitem. Vestrum enim est

A 3 non

A3^v

PRÆFATIO.

non tantum Deo, qui hoc à uobis requirit officium, debitam obedientiam præstare, sed etiam omnibus uiribus anniti, ut expectationem illam de uestris ingenijs, quam in honestissimorum uestrorum parentum animis concitatis, non solum æquare, sed & superare possitis, in quo ut æternus pater D. N. I. C. uobis adfit & spiritu sancto suo uestra pectora regat, ex animo precor. Insuper hoc quoquæ uobis, uestrisque parentibus opto, ut faustus, felixque fit uobis nouus annus. Datæ ex præpositura Lyffena die natali Christi, inchoante anno
1572.